

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา
ของนักศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 1
ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน*

Development of Critical Reading Ability and Problem Solving of
First Year Thai Language Teaching Students by Use
Problem-Based Learning

บัญชา ธรรมบุตร¹, บัญชา เกียรติจรุงพันธ์, คชา ปราณิตพลกรัง² และอรรถพงษ์ ผิวเหลือง³

Bancha Thammabut, Bancha Kiatjarungphan, Khacha Praneetpolkrung
and Atthaphong Phiwhlueng

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง¹

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา³

Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

Mahamakut Buddhist University, Isan Campus, Thailand

Mahamakut Buddhist University, Lanna Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Thammabut.bancha@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง 3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 120 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

*ได้รับบทความ: 25 พฤษภาคม 2565; แก้ไขบทความ: 23 ธันวาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 28 ธันวาคม 2565

Received: May 25, 2022; Revised: December 23, 2022; Accepted: December 28, 2022

จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 20.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.55 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 25.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 แสดงให้เห็นว่าความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหา การจัดโดยใช้ปัญหาเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความคิดเห็นของนักศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.39$) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.40$) ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) และด้านบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.32$)

คำสำคัญ: การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ; การแก้ปัญหา; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

Abstract

The objectives of this research study were: 1) to compare the ability of critical reading and problem solving of first-year students, before and after employing Problem-Based Learning (PBL), 2) to study the students' opinions towards the learning activities with Problem-Based Learning. The population in this research was the 1st-3rd year 120 students in the faculty of education majoring in Teaching Thai at Mahamakut Buddhist University Isan Campus, studying in the academic year 2021. The sample group in this research was the first-year 44 students that were studying in the academic year 2021. Research of Method were lesson plans for critical reading and questionnaires of students' opinions towards Problem-Based Learning. The data were statistically analyzed employing the mean and standard deviation.

The results of the study reveal as follows:

1. The students' mean score and the standard deviation on critical reading and problem-solving ability tests were $\bar{x} = 20.20$ and S.D. = 0.55 respectively, and after the

treatment with Problem-Based Learning, the mean score and the standard deviation were $\bar{x} = 25.50$ and S.D. = 0.65, indicating that the critical reading and problem-solving skills significantly improved and the statistical level of 0.05, in accordance with the hypothesis set.

2. The overall students' opinion towards the instruction employed the Problem-Based Learning was at a high level ($\bar{x} = 4.39$). As considered in each aspect, it was found that, in Learning Activities, the students' opinion was at the highest level of agreement ($\bar{x} = 4.50$), followed by Teaching Media, the students' opinion was at the very agreeable level ($\bar{x} = 4.40$), on the Measurement and Evaluation Aspect, the students' opinion was in a very agreeable level ($\bar{x} = 4.35$), and in terms of Learning Environment Management ($\bar{x} = 4.32$).

Keywords: Critical Reading; Problem-solving; Problem-Based Learning

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคน การพัฒนาคนเริ่มต้นที่การให้การศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างมาก ในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 24 มีแนวทางในการจัดการศึกษาว่าสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น (กรมวิชาการ, 2551)

ทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วยการเรียนรู้การอ่าน การเขียน การคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะชีวิตและอาชีพ รวมทั้งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะ 3R 7C คือ Reading อ่านออก (W) Riting เขียนได้ (A) Rithmetics คิดเลขเป็น ซึ่งทั้ง 3R เป็นทักษะให้ผู้เรียนฝึกอ่านออกเสียง ฝึกการเขียน ฝึกทักษะการคิด และ 7C คือ Critical thing & problem solving ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา Creativity & innovation ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม Cross-cultural understanding ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ Collaborations information & media literacy ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ Computing & ICT

literacy ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สุดท้ายคือ Career & learning skills ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ เป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง (วิจารณ์ พานิช, 2555)

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณถือว่ามีความสำคัญที่ส่งเสริมกระบวนการวินิจฉัย พิจารณา และประเมินค่าในสิ่งที่อ่านเพื่อที่จะแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับแนวคิด (เอมอร์ เนียมน้อย, 2551) กล่าวว่าการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงต้องใช้สติปัญญาในการใคร่ครวญสิ่งที่อ่านอย่างพินิจพิจารณา อีกทั้ง (จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ, 2556) ได้กล่าวว่า ผู้อ่านต้องใช้สติปัญญาพิจารณาตอบคำถาม สรุปสาระสำคัญ ตีความและประเมินค่าเรื่องราวที่อ่านอย่างดี การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่นักเรียน ควรได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งในการเรียน การดำเนินชีวิต โดยปัจจุบันเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว นักเรียนต้องใช้วิจารณญาณในการไตร่ตรอง ตัดสิน ประเมินสารต่างๆ เหล่านั้นอย่างรวดเร็วและถูกต้อง เพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

นอกจากนี้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณยังเป็นปัจจัยในการดำเนินชีวิต การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจึงเป็นต้องมี ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์วิจารณ์ในขั้นสูงต่อไป ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่มีความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน เพราะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักวิเคราะห์ตรวจสอบ และเลือกรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการอ่านที่ต้องใช้สติปัญญาในการใคร่ครวญพิจารณาสิ่งที่อ่านอย่างรอบคอบ สรุปสาระสำคัญทั้งเข้าใจความหมายโดยนัยของถ้อยคำ อารมณ์จุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น เพื่อตัดสินใจ ประเมินค่าสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

ทักษะการคิดแก้ปัญหา เป็นหนึ่งในทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องทำให้เกิดกับบุคคลทุกคนในสังคม การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาจึงจำเป็นต้องพัฒนาตั้งแต่ในระดับสถานศึกษา บุคลากรเข้ากับทุกวิชาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะทักษะการคิดแก้ปัญหาถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการคิดทั้งหมด การคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทักษะการคิดแก้ปัญหาเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่วุ่นวายสับสนได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง ทักษะการแก้ปัญหาจึงมิใช่เป็นเพียงการรู้จักคิดและรู้จักการใช้สมองหรือเป็นทักษะที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยมความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้ดีอีกด้วย (Eberle and Stanish, 1996; อ้างถึงใน สุวิทย์ มูลคำ, 2547)

สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้เป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ พัฒนาระบบการเรียนรู้ นักศึกษาให้มีทั้งศาสตร์การสอน องค์ความรู้ทางด้านภาษาและวรรณคดีไทย นอกจากนี้ยังฝึกให้นักศึกษาใช้ทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการต่างๆ เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา และการพัฒนานวัตกรรม การนำมาใช้เพื่อพัฒนาระดับศักยภาพของประเทศ โดยจะมุ่งเน้นการนำความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนานวัตกรรม ทำให้เกิดสิ่งใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ ให้มีจุดเน้นชัดเจน สอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจุดเน้นในการพัฒนาสังคมให้มีคุณธรรม มีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม

อย่างไรก็ตามจากการทดสอบนักศึกษาพบว่านักศึกษาร้อยละ 70 ยังไม่สามารถทำข้อสอบในลักษณะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโจทย์ปัญหาที่ให้สถานการณ์มาพบว่า ไม่สามารถนำกระบวนการคิดมาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์เหล่านั้นได้ดี สอดคล้องกับเอมอร์ เนียมน้อย (2551) และพันธุ์ทิพย์ เกื้อเพชรแก้ว (2545) ที่กล่าวถึง ปัญหาของการอ่านอย่างมีไวยุสได้ว่า นักศึกษายังมีข้อบกพร่องในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากนักศึกษาแยกใจความสำคัญ และพลความไม่ออก ไม่สามารถสรุปหรือขมวดประเด็นความคิดสำคัญของเรื่องได้ครบ ขาดทักษะในการจับใจความสำคัญ ไม่สามารถบอกจุดประสงค์ของผู้เขียนไม่สามารถวิเคราะห์ และสังเคราะห์สิ่งที่อ่านได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์คณาจารย์สาขาวิชาการสอนภาษาไทยทุกคน พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้ นักศึกษาขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดแก้ปัญหามาจากการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมที่อาจารย์มุ่งแต่จะฝึกทักษะการอ่านอย่างเดียว และยังขาดการพัฒนาการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ทำให้นักศึกษาอ่านโจทย์คำถามหรือการวิเคราะห์ข้อสอบการตอบคำถามไม่ชัดเจน การพัฒนาให้นักศึกษามีความสามารถทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ อาจารย์ผู้สอนต้องมีเทคนิคการสอน วิธีการที่หลากหลาย มีกิจกรรมและสื่อการสอนที่เหมาะสม และจากการลงพื้นที่เพื่อสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาไทยตามโรงเรียนต่างๆ ที่ผ่านมา พบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มีสาเหตุมาจากรูปแบบการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหา หรือตัวชี้วัดการสอนภาษาไทยจะให้ได้ผลตามความมุ่งหมายนั้น ต้องอาศัยความพร้อมของครู ตำราเรียน อุปกรณ์ ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้

เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เลือกรูปวิธีการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา ตัวชี้วัดก็สามารถช่วยในการเรียนการสอนให้บรรลุตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้

รูปแบบการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้นั้นมีหลายรูปแบบด้วยกัน ได้แก่ รูปแบบการสอนแบบโครงงานเป็นฐาน รูปแบบการสอนแบบใช้กิจกรรมเป็นฐาน รูปแบบการสอนแบบเน้นภาระงาน รูปแบบการสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐานรูปแบบการสอนชิปปาเป็นต้น ซึ่งรูปแบบการสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) นับว่าเป็นรูปแบบการสอนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานแล้วยังสามารถพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ด้วย การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) คือการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาจากโจทย์สถานการณ์ นำมาซึ่งความรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการสื่อสารวิธีนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในอนาคต ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การอ้างอิงข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นและการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่ม โดยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ (Learning Context) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจ และการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก ถ้ามองในแง่ของยุทธศาสตร์การสอน PBL เป็นเทคนิคการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เผชิญหน้ากับปัญหาค้นคว้าด้วยตนเองจนทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดหลายรูปแบบ เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ (ไพศาล สุวรรณน้อย, 2559)

จากความสำคัญดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาเขตอีสาน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) ทั้งนี้เพื่อจะให้นักศึกษามีแนวทางในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้โดยการจัดการโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของของนักเรียนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหาของ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและแสดงขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 120 คน

2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 44 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านอย่างมี วิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 4 แผน มีค่าความ ตรงเท่ากับ 0.67 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา ใช้ทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test) แบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.50-0.80 และค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.35-0.78 และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ 1) ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบวัดความรู้ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหาก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test) จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที เพื่อวัดพื้นฐานทางด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา 2) ตรวจให้คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียน และหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่าง ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 4) ระยะ เวลาในการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โดยใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมเป็น 12 ชั่วโมง (นับรวมทดสอบก่อนและหลังเรียน) 5) นักศึกษาในกลุ่ม

ตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ Post-test ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ แต่สลับข้อ สลับตัวเลือก 6) ตรวจให้คะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหาหลังการจัดการเรียนรู้ จากนั้นจึงนำมาหาค่าเฉลี่ย ของคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) 7) นักศึกษากลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 8) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และแปลผลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหาของนักศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทยชั้นปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการวิจัยแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยการจัดโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังการเรียนรู้อยู่โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

กลุ่มทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t	p
ทดสอบก่อนเรียน	44	30	20.20	0.55	-12.30	.000
ทดสอบหลังเรียน	44	30	25.50	0.65	-20.20	

2. ความคิดเห็นของของนักเรียนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของของนักเรียนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายด้าน

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความเห็น	ลำดับที่
1	ด้านบรรยากาศ	4.32	0.83	มาก	4
2	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.50	0.61	มากที่สุด	1
3	ด้านสื่อการเรียนรู้	4.40	0.76	มาก	2
4	การวัดและประเมินผล	4.35	0.74	มาก	3
รวมทุกด้าน		4.39	0.73	มาก	

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยการจัดโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ฝึกกระบวนการการทำงานเป็นกลุ่มผ่านการศึกษาค้นคว้า การตั้งคำถาม การ ใช้ปัญหาเป็นฐานผู้เรียนจะได้รับสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อฝึกอ่านโดยเริ่มจากการอ่านหลักการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณผ่านข้อความ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม การสรุปสิ่งที่อ่าน บอกความรู้สึกร ิวิเคราะห์และประเมินจากการอ่านได้ซึ่งผู้สอนต้องเตรียมสถานการณ์ที่คล้ายปัญหา หรือสถานการณ์ที่มี แก่คิดให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด และเมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ ผู้เรียนมีความรู้สึกผ่อนคลาย ไม่กังวลมาก เท่ากับการเรียนรู้คนเดียว การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสามารถทำให้ผู้เรียนได้เป็นผู้รับสาร และส่งสาร ฝึกนำเสนอความคิดของตนเองในกลุ่ม และฝึกนำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังจะเห็นได้จากขั้นตอนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้เกิดแรงจูงใจใน การเรียนโดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอสื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็น สำหรับความรู้ใหม่ แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ ผู้สอนได้จัดเตรียมสื่อการสอน เช่น ข้อความ ข่าว ภาพ เพลง คลิปวิดีโอ ภาพเคลื่อนไหว เพื่อกระตุ้นความสนใจรวมทั้ง จุดประกายความคิดของผู้เรียน ผ่านการซักถามซึ่งเนื้อหาที่ผู้สอนเตรียมจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจไปสู่การเรียนการสอน และเข้าสู่การอ่านเพื่อให้ ผู้เรียนได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ใน ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์จากทั้ง 5 แผนการจัดการเรียนรู้ได้นำเสนอให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับการอ่าน เช่น การนำ บทร้อยกรองเข้ามามีบทบาทให้นักเรียนอ่าน และแสดงความคิดเห็นก่อนนำเสนอบทบาทให้นักเรียน

วิเคราะห์การนำภาพที่มีแง่คิด สะท้อนสิ่งที่อยู่รอบตัวผู้เรียนและนำไปสู่การประเมินค่าจากชีวิตประจำวัน การนำเสนอข่าว วิเคราะห์ข่าวสารในปัจจุบัน การรับฟังโฆษณา ประเมินสิ่งที่เชิญชวน ชักชวนให้เชื่อ ผู้เรียนจะได้คิดจากสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จากนั้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันอภิปราย รับฟังเพื่อนคนอื่นๆ ผู้สอนต้องเตรียมเนื้อหา และคาดคะเนคำตอบในสิ่งที่ผู้เรียนคิด และนำเสนอ เพื่อนำไปสู่การตั้งคำถาม เชื่อมโยงในขั้นการนำเสนอสถานการณ์ให้สิ่งที่นักเรียนอ่านและคิดวิจารณ์ในขั้นต่อไปซึ่งสอดคล้อง กับสัญญา ภัทรกร (2552) กล่าวว่า การเรียนอย่างมีชีวิตชีวาผู้เรียนนั้นจะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียน จะมีความกระตือรือร้นในการแข่งขัน

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทาย ความสามารถ ของผู้เรียน และสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เป็นขั้นการ สร้างกติกาหรือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ชักถามข้อสงสัย ซึ่งขั้นตอนนี้ความสำคัญอยู่ที่ผู้สอนต้องหาสื่อที่เป็นการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนได้อ่าน อย่างมีวิจารณญาณ พร้อมทั้งการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้คิด และตอบคำถาม วิเคราะห์และประเมิน จากสิ่งที่คิดผู้เรียนจะได้รับ ปัญหา สถานการณ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และคำถามจากครู ซึ่งขั้นตอนนี้จะเชื่อมโยงมาจากการ เปิดประสบการณ์จากสิ่งที่เคยพบ และการคาดคะเนสิ่งที่นักเรียนคิดจะทำให้ผู้สอนรู้ว่าผู้เรียนวิเคราะห์มุม กว้าง หรือมุมแคบ และใช้เวลาผู้เรียนได้รับสถานการณ์ใหม่ ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับความ คิดเห็นของจิราภา อรรถพร (2557) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนจะมีบทบาทเป็น ผู้ชี้แนะเตรียมเนื้อหาในการเรียนการสอน เตรียม แผนการสอน คอยตอบข้อสงสัย คอยสังเกตการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกัวยุทธ บุญยง (2554) ได้กล่าวถึง ขั้นการนำเสนอสถานการณ์เชิงรุกที่ ส่งเสริมศักยภาพการเรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้ชุดกิจกรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนฝึกจากสถานการณ์ที่ได้รับ เมื่อผู้เรียนร่วมกันทำชุดกิจกรรม เกิดความเข้าใจเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะ จึงได้ผล การจัดกิจกรรมเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่านหรือรับสถานการณ์ ข้อมูลมาแล้ว ร่วมกันลงมือคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา อภิปรายภายใน กลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ ขั้นตอนนี้ต้องใช้เวลาผู้เรียน ได้อ่านสถานการณ์ที่ได้รับซึ่งสถานการณ์ แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน ได้แก่ การอ่าน เนื้อหาหลักการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเป็นความรู้ และ วิเคราะห์และสรุปขั้นตอนการอ่าน แผนการ จัดการเรียนรู้การอ่านวิจารณ์อย่างข่าว แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านวิจารณ์เพื่อประเมินโฆษณา แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประเมินบทความ แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประเมินบทร้อยกรองสอดคล้องกับ ความคิดเห็นของบัญญัติ ชำนาญกิจ (2549) ที่กล่าวถึง การสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนมาจากการประมวล ประสบการณ์ความคิดเห็นเพื่อเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เกิดข้อสรุปองค์ความรู้ใหม่มีการตรวจสอบ

ความคิดของตนเอง และปรับเปลี่ยนความคิดเมื่อเกิดการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งการเน้นผู้เรียนให้คิดทำให้ครูผู้สอนสามารถรู้ว่า ผู้เรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใดผ่านการรายงาน การนำเสนอหน้าชั้นเรียน และสอดคล้องกับวิจัยของเชิดศักดิ์ รักศิริโรจน์ (2556) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ที่มีต่อการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า การที่ผู้เรียนกระตือรือร้นช่วยกันแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ผ่านการคิด อย่างมีวิจารณญาณทำให้หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมานำเสนอแนวคิดของตนเอง หรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิดที่กลุ่มๆ ร่วมกันนำเสนอรวมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่างเปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างกลุ่มโดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักเรียน ขั้นตอนนี้ผู้เรียนได้รับสถานการณ์บทอ่านเพื่อวิเคราะห์ ประเมินค่า ตีความจากสิ่งที่อ่าน โดยใช้วิจารณญาณของตนเองเพื่อสรุปและตอบคำถามของครู อีกทั้งผู้เรียนจะช่วยเพื่อนในกลุ่มสร้างความเข้าใจร่วมกัน เมื่อเข้าใจแล้วผู้เรียนจะร่วมกันส่งสารผ่านการเขียนและการพูดนำเสนออภิปรายสิ่งที่อ่าน ผู้เรียนได้รับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนกลุ่มตนเองซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเนาวนิตย์ สงคราม (2555) กล่าวว่า การนำความรู้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการจัดการสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งการเชื่อมโยงความคิดของบุคคล ความจริงในชีวิต ทำให้เกิดการเรียนรู้ในมิติของตนเองและผู้อื่น เป็นการค้นพบตัวเองนำมาใช้กับสังคมและการเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของอุษณีย์ เทพรชัย (2542) ที่ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกทางการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรีพบว่า การสร้างองค์ความรู้ของนักศึกษาโดยผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างจากการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในด้านการคิด วิเคราะห์ สรุปผล รวมทั้งความภาคภูมิใจตนเอง

ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการเรียนรู้ ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนโดยการสะท้อนความคิดของผู้เรียนมีการนำเสนอผ่านการพูดรายงานหน้าชั้นเรียน หรือการนำเสนอ แผ่นผังความคิด จากนั้นครูช่วยสรุปความคิดจากสิ่งที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้เรียนรู้ และเมื่อผู้เรียนฟังความคิดเห็นของครูแล้วผู้เรียนร่วมกันประเมินสิ่งที่ได้เรียนวันนี้ว่า การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นมีผลดีในแต่ละด้านอย่างไรบ้าง ซึ่งประเมินผ่านแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนในครั้งนี้ สอดคล้องกับความคิดเห็นของจิราภา อรรถพร (2557) ที่กล่าวถึง ขั้นนี้ว่าการสะท้อนความคิดของผู้เรียน เป็นการสะท้อนความรู้ทั้งหมดหลังจากได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด อีกทั้งการประเมินผลการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อดูผลสัมฤทธิ์พบว่า พฤติกรรมหลังการเรียนรู้สูงขึ้นในแต่ละสัปดาห์อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ 0.05 อีกทั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของชมสุภักดิ์ ครุฑทะกะ (2558) ที่ได้ศึกษา สภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนเชิงรุกด้านวิธีการสอน การให้นักศึกษาสะท้อนความคิดผ่านการอภิปราย การทำกรณีศึกษา มีการสอบถามจากแบบสัมภาษณ์ พบว่าคะแนนเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสภาพที่เป็นจริงในการสอนเชิงรุกภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทยที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เป็นลำดับที่หนึ่ง ($\bar{x} = 4.50$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนรู้ นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.40$) และด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{x} = 4.35$) ส่วนด้านที่นักศึกษามีความคิดเห็นลำดับสุดท้ายคือ ด้านบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.32$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกสอดคล้องกับความคิดเห็นของไชยยศ เรืองสุวรรณ (2546) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียน อ่าน ฟัง พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสร้างความคิดรวบยอด เช่นเดียวกับความคิดของสัญญา ภัทรกร (2552) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนมีการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวา เพราะผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมแข่งขัน กระตือรือร้นที่จะนำเสนอความคิด อีกทั้ง ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Bonwell & Eison (1991) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าการฟังบรรยายเป็นการเน้นการวัดประเมินการคิดระดับสูงทำให้เห็นเจตคติและคุณค่าที่มีในตัวผู้เรียนได้

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรจัดเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีส่วนกระตุ้นความคิด ความสนใจของนักศึกษาเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เริ่มจากขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ผู้สอนควรวางแผน ค้นคว้าหาสื่อประกอบการสอนที่หลากหลายและสร้างสรรค์ ก่อให้เกิด

ประเด็นที่ผู้เรียนสนใจเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ และท้าทายความคิด และนำไปสู่ขั้นการเรียนรู้หลัก โดยขั้นตอนที่สำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ ขั้นการนำเสนอสถานการณ์ ให้ผู้เรียนได้อ่านสิ่งที่ผู้สอนเลือกมาให้ผู้เรียนอ่านต้องให้ผู้เรียนได้มีการฝึกคิด และสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ

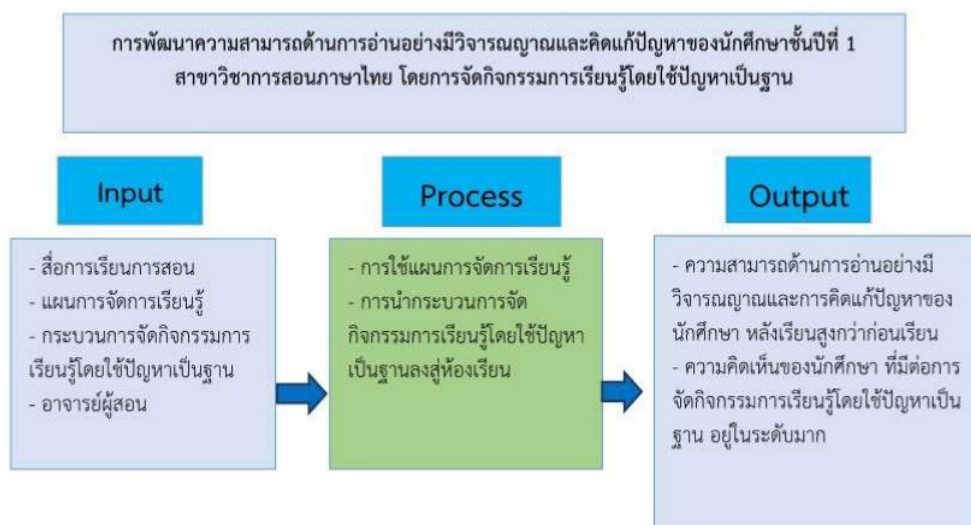
1.2 ผู้สอนควรใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดใช้วิจารณ์ญาณ ได้ประเมินสถานการณ์ และสังเคราะห์ความรู้เพื่อต่อยอดไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

2.1 ควรมีการนำแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระต่างๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้แก่ สาระที่ 4 หลักและการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการสอนภาษาไทย โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ได้จริง พร้อมส่งผลต่อความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการคิดแก้ปัญหาของนักศึกษาที่สูงขึ้น และความคิดเห็นของ นักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมาก ดังแผนภาพโมเดลต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรภา อรรถพร. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 9(4), 122-136.
- จิรวัดน์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ. (2556). *การอ่านและการเขียนทางวิชาการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชมสุภัค ครุฑทะ. (2558). *สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เชิดศักดิ์ รักดีวิโรจน์. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่องทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์การคิดอย่างมีวิจารณญาณและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2546). *เทคโนโลยีการศึกษาและทฤษฎีการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เนาวนิตย์ สงคราม. (2555). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อสร้างองค์ความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2549). ทำไมจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนรู้แบบใฝ่รู้ในระดับอุดมศึกษา. *วารสารการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 1(1), 1-7.
- พันธุ์ทิพย์ เกื้อเพชรแก้ว. (2545). ปัญหาการสอนอ่านย่อความในระดับอุดมศึกษา. *วิชาการ*, 5(6), 51-58.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2559). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL)*. เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเรียนการสอน สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. เข้าถึงได้จาก <https://bit.ly/3u0mRQN>
- วรเชษฐ์ บุญยง. (2554). การพัฒนาความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุในระบบสุริยะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ชุดกิจกรรมเทคนิคการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ATLAS. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ตถาตา บลิเคชั่น.

- สัญญา ภัทรากร. (2552). ผลการจัดการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องความน่าจะเป็น. (ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การอ่านสังเคราะห์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อุษณีย์ เทพรชัย. (2542). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงรุกทางการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมอร เนียมน้อย. (2551). พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ. กรุงเทพฯ: สุริยสาส์น.
- Bonwell, C. C and Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creative Excitement in the Classroom*. ASHE-ERIC higher Education Reports. Washington, D.C.: The George Washington University.

